

Prezes Rady Ministrów

Donald Tusk

Warszawa, dnia /elektroniczny znacznik czasu/

RM-0610-19-24

Pan Szymon HOŁOWNIA
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku,

na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiam Sejmowi projekt ustawy o ratyfikacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii o zakończeniu obowiązywania Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w Warszawie dnia 5 czerwca 1990 r., zawartego dnia 27 czerwca 2023 r. i 18 lipca 2023 r.

Do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych zostali upoważnieni Minister Rozwoju i Technologii oraz Minister Spraw Zagranicznych.

Z poważaniem
Donald Tusk
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Do wiadomości:
wnioskodawca

U S T A W A

z dnia

o ratyfikacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii o zakończeniu obowiązywania Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w Warszawie dnia 5 czerwca 1990 r., zawartego dnia 27 czerwca 2023 r. i 18 lipca 2023 r.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii o zakończeniu obowiązywania Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w Warszawie dnia 5 czerwca 1990 r., zawartego dnia 27 czerwca 2023 r. i 18 lipca 2023 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel związania Rzeczypospolitej Polskiej Porozumieniem

Umowy o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji zapewniają inwestorowi i jego inwestycjom z państwa – strony umowy na terytorium państwa – drugiej strony umowy ochronę oraz możliwość dochodzenia roszczeń przed międzynarodowym trybunałem inwestycyjnym (arbitrażowym).

Notą z dnia 17 września 2021 r. Ambasada Królestwa Norwegii zwróciła się do Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej z propozycją zakończenia obowiązywania Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w Warszawie dnia 5 czerwca 1990 r. (Dz. U. poz. 488), (dalej jako „Umowa”). Ambasada poinformowała, że Rząd Królestwa Norwegii zdecydował się rozwiązać wszystkie umowy o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji, które Norwegia zawarła z pozostałymi członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego, preferując rozwiązanie za porozumieniem stron. Wyjaśniono, że Norwegia w swojej decyzji kieruje się ostatnimi wydarzeniami w Unii Europejskiej (dalej „UE”) dotyczącymi umów inwestycyjnych, a w szczególności wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości UE wydanym w dniu 6 marca 2018 r. w sprawie Achmea B.V. przeciwko Republice Słowacji (C-284/16) (dalej jako „orzeczenie TSUE ws. Achmea”), zgodnie z którym klauzule arbitrażowe inwestor – państwo w umowach zawartych między państwami członkowskimi UE są niezgodne z prawem UE, gdyż naruszają autonomię prawa UE, oraz *Porozumieniem o wygaśnięciu Dwustronnych Traktatów Inwestycyjnych między państwami członkowskimi Unii Europejskiej, podpisanym w dniu 5 maja 2020 r. w Brukseli* (Dz. Urz. UE L 169 z 29.05.2020, str. 1).

Równocześnie ww. notą z dnia 17 września 2021 r. Królestwo Norwegii wypowiedziało Umowę. Takie podejście strony norweskiej zakładało, że w przypadku niemożliwości osiągnięcia porozumienia co do zakończenia Umowy, Umowa przestanie obowiązywać po upływie roku od wypowiedzenia, z wyjątkiem klauzuli przedłużonego obowiązywania.

Termin wejścia w życie wypowiedzenia, z uwagi na trwające negocjacje między Rzeczpospolitą Polską a Norwegią, został przedłużony przez wycofanie wypowiedzenia Umowy zawartego w nocy z dnia 17 września 2021 r. i równoczesne sformułowanie nowego wypowiedzenia notą Ambasady Królestwa Norwegii w Warszawie nr 16/10743-364 z dnia 14 września 2022 r., którą, w związku z dalej trwającymi negocjacjami, zastąpiła nota Ambasady

Królestwa Norwegii w Warszawie nr 16/10743-445 z dnia 7 września 2023 r. W przypadku gdy Rzeczpospolita Polska i Norwegia nie rozwiążą Umowy do dnia 6 września 2024 r., nota Ambasady Królestwa Norwegii nr 16/10743-445 z dnia 7 września 2023 r. będzie skutkowałą wypowiedzeniem Umowy przez Norwegię z dniem 7 września 2024 r., przy czym 10-letnia klauzula przedłużonego obowiązywania zacznie obowiązywać na mocy art. 13 ust. 2 Umowy, chroniąc inwestycje dokonane przed wejściem w życie wypowiedzenia Umowy.

Notą nr DPT.2701.23.2021/4 z dnia 27 czerwca 2023 r. Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej zwróciło się do Ambasady Królestwa Norwegii z propozycją zawarcia Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii o zakończeniu obowiązywania Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w Warszawie dnia 5 czerwca 1990 r. (dalej jako „Porozumienie”). Porozumienie stanowi, że Umowa, razem z klauzulą przedłużonego obowiązywania, o której mowa w artykule 13 ust. 2 Umowy, traci moc. Klauzula ta nie będzie wywoływała żadnych skutków prawnych po wejściu w życie Porozumienia. Umowa nie będzie stanowiła podstawy prawnej do wszczynania jakichkolwiek nowych postępowań arbitrażowych po wejściu w życie Porozumienia. Postępowania te obejmują każde potencjalne postępowanie, w którym trybunał arbitrażowy nie został jeszcze ustanowiony. Powyższe postanowienia Porozumienia odnoszą się do wszystkich postępowań arbitrażowych państwo – państwo oraz inwestor – państwo prowadzonych w oparciu o Umowę na podstawie jakiegokolwiek konwencji arbitrażowej czy regulaminu.

Porozumienie jest zawierane w formie wymiany not. Notą nr 16/10743-433 z dnia 18 lipca 2023 r. Ambasada Królestwa Norwegii w Warszawie przekazała Ministerstwu Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, że Rząd Królestwa Norwegii zgadza się na zawarcie niniejszego Porozumienia.

2. Dotychczasowy a projektowany stan prawny

Wraz z wejściem w życie Porozumienia Umowa traci moc. Traci moc także artykuł 13 ust. 2 Umowy, na mocy którego inwestycje dokonane przed wejściem w życie wypowiedzenia Umowy są chronione na jej podstawie przez dziesięć lat od czasu wygaśnięcia Umowy. Stosownie do Porozumienia ochrona ta skończy się wraz z jego wejściem w życie.

Porozumienie wejdzie w życie po upływie miesiąca od daty otrzymania późniejszej noty potwierdzającej zakończenie procedur wewnętrznych niezbędnych do jego wejścia w życie.

3. Przewidywane skutki społeczne, gospodarcze, finansowe, polityczne i prawne

Zawarcie Porozumienia nie będzie miało konsekwencji politycznych.

Zawarcie Porozumienia nie będzie miało negatywnych skutków społecznych.

Zawarcie Porozumienia nie powinno wpłynąć na stosunki gospodarcze między Rzeczpospolitą Polską a Królestwem Norwegii. Według danych NBP łączna wartość kapitału zainwestowanego przez firmy norweskie w Polsce wyniosła na koniec 2022 r. 1 792,3 mln EUR, co dało Norwegii 18 miejsce wśród inwestorów zagranicznych w Polsce z udziałem 0,76% w inwestycjach zagranicznych ogółem. Firmy norweskie w 2022 r. osiągnęły dochody w wys. 66,6 mln EUR, reinwestowane zyski to 22,1 mln EUR. Według danych GUS za 2021 r. w Polsce było zarejestrowanych 438 firm z udziałem kapitału norweskiego, w tym 156 zatrudniających powyżej 9 osób. Kapitał udziałowców zagranicznych wynosił 1995,5 mln PLN i stanowił 0,91% kapitału zagranicznego ogółem. 100 firm dysponowało kapitałem udziałowców norweskich powyżej 1 mln USD. Firmy z udziałem kapitału norweskiego zatrudniały w Polsce w 2020 r. ponad 18,24 tys. pracowników.

Na liście największych inwestorów zagranicznych Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu znajdują się m.in. firmy norweskie: Aluko AS (producent szkła), Elopak (produkcja wyrobów gumowych i plastikowych), Euro Terminal AS (transport), Firmus AS (wyroby z drewna), Istrail AS (transport), Jakob Hatteland bygg AS (wyroby elektryczne), Klaveness Skofabrikk (wyroby skórzane), Kongsberg Automotive (wytwarzanie części zamiennych do samochodów), Mielno Holding AS (budownictwo), Nevion (transport), „NO-PO” AS (art. spożywcze), Norgips (producent płyt gipsowo-kartonowych), Orkla ASA (suplementy diety), Qubus Hotel System (sieć hoteli), Rieber and Son ASA (art. spożywcze i tytoniowe), Wenaasgruppen AS (hotel Sobieski w Warszawie), Yara International ASA (sprzedaż hurtowa i detaliczna części samochodowych). W 2012 r. norweska sieć stacji Statoil obecna w Polsce od 1993 r. została przejęta przez grupę kanadyjską Alimentation Couche-Tard i od 2018 r. działa pod nową nazwą Circle K. W marcu 2018 r. Equinor (pod starą jeszcze nazwą Statoil) ponownie wszedł na polski rynek, kupując 50% udziałów w dwóch spółkach zależnych Polenergii SA, Polenergii Bałtyk III Sp. z o.o. i Polenergii Bałtyk II Sp. z o.o. W grudniu 2018 r. Equinor powiększył swoje portfolio w Polsce, zawierając umowę z Polenergią na zakup 50% w trzecim projekcie Bałtyk I. W październiku 2018 r. firma Kongsberg Automotive oficjalnie otworzyła trzecią fabrykę w Polsce (maty grzewcze do siedzeń samochodowych oraz przewody paliwowe i powietrzne).

Największym inwestorem norweskim w Polsce jest Pension Fund Global, inwestujący środki pozyskiwane jako dochody z tytułu wydobycia węglowodorów (gaz, ropa naftowa) na

norweskim szelfie kontynentalnym. Inwestor ten nie został ujęty na powyższej liście, ponieważ jest on typowym funduszem lokującym kapitał w inwestycje portfelowe, które nie mają charakteru bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Wartość inwestycji Funduszu w Polsce na koniec 2022 r. wynosiła w akcjach i udziałach 12,538 mld NOK (równowartość ok. 1,17 mld USD) w 104 spółkach, 1,427 mln NOK (równowartość 133,4 mln USD) w obligacjach skarbowych i bankowych oraz 1,930 mld NOK w 26 nieruchomościach (równowartość ok. 180 mln USD). Biorąc pod uwagę fakt, że kapitalizacja wszystkich spółek obecnych na Warszawskiej Giełdzie Papierów Wartościowych wyniosła w całym 2022 r. ok. 1 194,8 mld PLN (ok. 270 mld USD), to udział Pension Fund Global wyniósł na GPW ok. 0,4%.

Wartość polskiego kapitału zainwestowanego w Norwegii na koniec 2022 r. według NBP wyniosła 963,6 mln EUR, co stanowi 4% polskich kapitałów zainwestowanych za granicą. Dochody polskiego kapitału w Norwegii w 2022 r. wynosiły 3,443 mln EUR. Największymi polskimi inwestorami w Norwegii są firmy: PGNiG Upstream Norway AS należąca do Grupy ORLEN S.A. (z początkiem maja 2023 r. przejął aktywa wydobywcze LOTOS Exploration and Production Norge AS – wydobywanie węgłowodórów), Solaris Norge, przedstawicielstwo Solaris Bus&Coach S.A. (sprzedaż i serwis autobusów).

Z informacji posiadanych przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii wynika, że polscy inwestorzy nie kierowali na podstawie Umowy roszczeń do międzynarodowych trybunałów arbitrażowych przeciwko Królestwu Norwegii, natomiast Rzeczpospolita Polska była raz pozwana przez inwestora na podstawie Umowy (sprawa zakończyła się wygraną Rzeczypospolitej Polskiej). Porozumienie może więc potencjalnie zmniejszyć obciążenie państwa pod względem finansowym, ponieważ nie będzie zachodzić konieczność ponoszenia kosztów postępowań arbitrażowych.

Zawarcie Porozumienia nie naruszy polskiego porządku prawnego. Skutkiem prawnym zawarcia Porozumienia będzie zakończenie mocy obowiązującej Umowy wraz z jej art.13 ust. 2. Podmiotami prawa krajowego, których dotyczy Porozumienie, są inwestorzy (osoby fizyczne lub prawne), inwestujące w państwie drugiej strony. Porozumienie zakończy obowiązywanie Umowy w polskim prawie wewnętrznym. Wykonanie Porozumienia nie wymaga przyjęcia żadnych środków prawnych.

4. Tryb związania Rzeczypospolitej Polskiej Porozumieniem

Porozumienie ma rangę umowy międzyrządowej. Rozwiązująca Umowa jest traktowana w polskim porządku prawnym jako umowa ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, stosownie do art. 241 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia

1997 r. (Dz. U. poz. 483, z późn. zm.). Dlatego też związanie Rzeczypospolitej Polskiej Porozumieniem nastąpi również za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, tym bardziej że Porozumienie dotyczy wolności, praw i obowiązków obywatelskich oraz spraw uregulowanych w ustawie lub w których Konstytucja wymaga ustawy (zasady prowadzenia działalności gospodarczej, ochrona prawa własności, kwestia wyłączenia oraz odszkodowania w tym zakresie), a więc spraw, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

DPT.2701.23.2021/4

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej przesyła wyrazy szacunku Ambasadzie Królestwa Norwegii w Warszawie i w odniesieniu do noty Ambasady Królestwa Norwegii nr 16/10743-364 z dnia 14 września 2022 r. dotyczącej propozycji zakończenia obowiązywania Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji ma zaszczyt zaproponować zawarcie poniższego Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii o zakończeniu obowiązywania Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w Warszawie dnia 5 czerwca 1990 r. („Porozumienie o zakończeniu obowiązywania Umowy”):

1. Traci moc Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisana w Warszawie dnia 5 czerwca 1990 r. („Umowa”).

2. Artykuł 13 ustęp 2 Umowy traci moc zgodnie z powyższym ustępem 1 i nie będzie wywoływał żadnych skutków prawnych po wejściu w życie Porozumienia o zakończeniu obowiązywania Umowy.

3. Umowa nie będzie stanowiła podstawy prawnej do wszczynania jakichkolwiek nowych postępowań arbitrażowych po wejściu w życie Porozumienia o zakończeniu obowiązywania Umowy. „Nowe postępowania arbitrażowe” obejmują każde potencjalne postępowanie, w którym Trybunał nie został jeszcze ustanowiony.

4. Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Rząd Królestwa Norwegii podzielają stanowisko, że powyższe odnosi się do wszystkich postępowań arbitrażowych między państwami oraz między inwestorem a państwem prowadzonych w oparciu o Umowę na podstawie jakiegokolwiek konwencji arbitrażowej czy regulaminu.

Jeżeli Rząd Królestwa Norwegii akceptuje powyższą propozycję, Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej proponuje, aby ta nota razem z notą będącą odpowiedzią stanowiły Porozumienie o zakończeniu obowiązywania Umowy.

Porozumienie o zakończeniu obowiązywania Umowy wejdzie w życie po upływie jednego miesiąca od daty otrzymania późniejszej noty potwierdzającej spełnienie wymogów prawa wewnętrznego niezbędnych do wejścia w życie Porozumienia o zakończeniu obowiązywania Umowy.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej korzysta z okazji, aby ponowić Ambasadzie Królestwa Norwegii w Warszawie wyrazy najwyższego poważania.

Warszawa, dnia 27 czerwca 2023 r.

Ambasada Królestwa Norwegii

w Warszawie

Za zgodność tłumaczenia z oryginałem

Tomasz Salomon, Dyrektor
Departamentu Handlu i Współpracy Międzynarodowej
/ kwalifikowany podpis elektroniczny /

Ambasada Królestwa Norwegii w Warszawie

Nr 16/10743-433

Ambasada Królestwa Norwegii w Warszawie przesyła wyrazy szacunku Ministerstwu Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej i potwierdza otrzymanie noty nr DPT.2701.23.2021/4 z dnia 27 czerwca 2023 r., która stanowi, że

„Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej przesyła wyrazy szacunku Ambasadzie Królestwa Norwegii w Warszawie i w odniesieniu do noty Ambasady nr 16/10743-364 z dnia 14 września 2022 r. dotyczącej propozycji zakończenia obowiązywania Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji ma zaszczyt zaproponować zawarcie poniższego Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii o zakończeniu obowiązywania Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisanej w Warszawie dnia 5 czerwca 1990 r. („Porozumienie o zakończeniu obowiązywania Umowy”):

1. Traci moc Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Królestwa Norwegii w sprawie popierania i wzajemnej ochrony inwestycji, podpisana w Warszawie dnia 5 czerwca 1990 r. („Umowa”).
2. Artykuł 13 ustęp 2 Umowy traci moc zgodnie z powyższym ustępem 1 i nie będzie wywoływał żadnych skutków prawnych po wejściu w życie Porozumienia o zakończeniu obowiązywania Umowy.
3. Umowa nie będzie stanowiła podstawy prawnej do wszczynania jakichkolwiek nowych postępowań arbitrażowych po wejściu w życie Porozumienia o zakończeniu obowiązywania Umowy. „Nowe postępowania arbitrażowe” obejmują każde potencjalne postępowanie, w którym Trybunał nie został jeszcze ustanowiony.
4. Rząd Rzeczypospolitej Polskiej i Rząd Królestwa Norwegii podzielają stanowisko, że powyższe odnosi się do wszystkich postępowań arbitrażowych między państwami oraz między inwestorem a państwem prowadzonych w oparciu o Umowę na podstawie jakiegokolwiek konwencji arbitrażowej czy regulaminu.

Jeżeli Rząd Królestwa Norwegii akceptuje powyższą propozycję, Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej proponuje, aby ta nota razem z notą będącą odpowiedzią stanowiły Porozumienie o zakończeniu obowiązywania Umowy.

Porozumienie o zakończeniu obowiązywania Umowy wejdzie w życie po upływie jednego miesiąca od daty otrzymania późniejszej noty potwierdzającej spełnienie wymogów prawa wewnętrznego niezbędnych do wejścia w życie Porozumienia o zakończeniu obowiązywania Umowy.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej korzysta z okazji, aby ponowić Ambasadzie Królestwa Norwegii w Warszawie wyrazy najwyższego poważania.”

Ambasada Królestwa Norwegii w Warszawie ma zaszczyt poinformować Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej, że Rząd Królestwa Norwegii zgadza się na powyższą propozycję, i że nota Ministerstwa Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej razem z niniejszą notą będącą odpowiedzią stanowią Porozumienie o zakończeniu obowiązywania Umowy, które wejdzie w życie po upływie jednego miesiąca od daty otrzymania późniejszej noty potwierdzającej spełnienie wymogów prawa wewnętrznego niezbędnych do wejścia w życie Porozumienia o zakończeniu obowiązywania Umowy.

Ambasada Królestwa Norwegii w Warszawie korzysta z okazji, aby ponowić Ministerstwu Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej wyrazy najwyższego poważania.

Warszawa, dnia 18 lipca 2023 r.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa

Za zgodność tłumaczenia z oryginałem

Tomasz Salomon, Dyrektor
Departamentu Handlu i Współpracy Międzynarodowej
/ kwalifikowany podpis elektroniczny /